

Fangstkvinnna endelig inn på Polarmuseet

HISTORISK: Endelig har den kvinnelige «fangsmannen» fått sin plass i Polarmuseet, og det på en fin måte. Her viser museets Mervi Piiniemi fram en del av utstillingen, med bl.a. et stort bilde av Wanny Woldstad. Foto: Ronald Johansen

Av Holger R Raste

– Endelig har vi klart å innfri en gammel drøm, og samtidig imøtekomme manges ønske; å få en egen utstilling av ei fangstkvinn på vårt museum. At det ble den kjente tromsødamen Wanny Woldstad, gjør saken enda bedre.

Torbjørn Trulssen, styrer for Polarmuseet, viser stolt frem i den nyeste utstillingen som ble åpnet onsdag, med tittelen: Kvinnen som «fangstmann» - et portrett av Wanny Woldstad.

Fra Sommarøy

Wanny Woldstad, eller Ivanna Margrethe Ingvarsdén, født 15. januar 1893, vokste opp på Sommarøy. I dette lille fiskerbondesamfunnet fikk hun tidlig kontakt med barsk natur og lærte å tilpasse seg strenge livsvilkår, noe som kom godt med senere i livet.

– Wanny, som hun ble kalt, giftet seg med Othar Jacobsen, bosatte seg i Kirkenes. Deretter gikk ferden til Senja og senere til Tromsø. Her døde mannen hennes

av spanskesyken. Wanny satt alene med ansvaret for to smågutter, Bjørvik og Alf. Etter en tid giftet hun seg på nytt med Martin Woldstad fra Tromsø, som dessverre også døde fra henne.

Allsidig pioner

Alt lenge før Wanny dro på overvintring til Svalbard, drev hun med ting som var uvanlig for datidens kvinner, forteller Trulssen.

– Hun utviklet tidlig gode skyteferdigheter og håndterte våpen uten problemer. Som aktiv skytter deltok hun på skytestevner, noe som ikke var særlig «kvinnelig» på den tid.

Fra midten av 1920-årene bodde hun i Tromsø. Her startet hun drosjekjøring med egen bil -og var den første som reklamerte med å tilby «oppvarmet drosje». Hun var den aller første kvinnelige drosjesjåfør i Tromsø.

– Når hun kjørte hjemvendte overvintre fra Svalbard og Grønland, fikk hun høre skildringer fra et spennende fangstliv. Hun uttrykte det slik:

«... de beretninger jeg fikk, vakte ikke bare interesse hos meg, men også en dyp og inderlig leng-

sel etter å leve i og med naturen i dette landet de fortalte om...»

I Tromsø ble hun kjent med Anders Sæterdal, som var en erfaren overvintrings-fangstmann. Disse to trivdes så godt i hverandres selskap at de sammen ville foreta en overvintring på Svalbard. På den måten fikk Wanny realisert sine drømmer om å oppleve Svalbard.

Fangstliv

Høsten 1932 dro Wanny med Anders med ishavskuta «Maimblomsten» til Svalbard. Bestemmelsesstedet var Hornsund, sør på Svalbard.

Hovedstasjonen ble lagt i ei fangsthytte bygget i 1907, i Hyttevika. To bistasjoner tilhøre også fangstfeltet deres; Isbjørnhamna og Fugle fjell.

Wanny lærte fort fangstlivets mange finesser, og hun fikk godt bruk for sine erfaringer fra robåten heime på Sommarøya, likeså sine skyteferdigheter.

De jaktet på storkobbe og snadd, og skjøt en mengde gjess og ryper.

Polarbasillen

Overvintringen gav mersmak,

hun var alvorlig rammet av «polarbasillen», og høsten 1933 ble det ny overvintring. Denne gangen ble sønnene Bjørvik og Alf med. Samme fangstterreng og hytter som året før ble tatt i bruk. Og -fangstlykken var fortsatt god, eller som Torbjørn Trulssen uttrykker det:

– Da sommeren kom sto tønene med saltet isbjørnskinns på rekker foran fangsthytta i Hyttevika. Også sekker med edderdun lå fullpakket og klare for frakting til Tromsø. Reveskinnene var hengt ut til bleking og lufting. Dette året hadde de dessuten skutt to kvithvaler før nedreise, så man hadde ferskt kvalkjøtt og kvitkvalhuder som ekstra fangstutbytte.

Etter dette fulgte det flere fangstår for Wanny og Anders Sæterdal.

Utstillingen

Materialet til utstillingen er i vesentlig grad skaffet til veie av sønnene Bjørvik og Alf Jacobsen. Det meste er gamle fotografier fra Wannys fangstliv, men også noen gjenstander. Bl.a. annet hennes bok «Første kvinne som fangstmann på Svalbard». Dessuten Wannys eget utkast til ei ny bok med navnet «Ninni fra havgapet», nærmest en selvbiografi, som hun dessverre ikke fikk fullført.

Dette uferdige manuskriptet har sønnen Bjørvik, også han en kjent fangstmann, overvintret og forfattet, fullført. Utkastet til den nye boken er også i utstillingen.

– Polarmuseet ønsker gjennom denne fotoutstillingen å lage et portrett av Wanny Woldstad, som honnør til henne og alle andre kvinner som gjorde en stor innsats for norsk overvintringsfangst i Arktis, sier Torbjørn Trulssen.

Det har Polarmuseet absolutt lykkes med.

KINOEN I TROMSØ

Salg/tlf.bestilling til Fokus og Verdensteatret på begge kinoene fra kl. 16.30 hver dag unntatt lørdager. Tlf. 77 62 06 00/77 62 06 10.

FOKUS

Kl. 17.00 kr. 20,- (5 år)

Reisen til julestjernen

Og NÅ er det snart jul igjen....

Siste gang?

Kl. 19.00 kr. 40,- (15 år)

Masken Den magiske masken gjør ham til en grønn virvelvind av en superhelt. JimCarrey i en forrykende action-komedie. Siste gang.

Kl. 21.10 kr. 45,- (15 år)

Siste dager.

Verdensteatret

Kl. 18.45 kr. 40,- (11 år)

Kl. 21.00 kr. 40,- (18 år)

Siste gang.

HAVNA

Nordgående hurtigrute «Ragnvald Jarl» ankommer klokken 15.15 og går videre 18.30. Sydgående hurtigrute «Vesterålen» ank. kl. 23.45 og har avgang kl. 01.30.

I dag går «Fjordkongen» (Finnsnes/Harstad) kl. 07.00, 16.00 og 21.35, og «Tromsprinsen» (Tromsø-området) har avganger kl. 06.00, 16.30 og 17.15.

Annonsert i Tromsø-torget!!

KONSERT MED

DEPRESS

på DAMPEN

fredag 2/12.

Konsertstart kl. 22.00

Bill.pris kr. 100,-

(+avg.)

Forhåndssalg av billetter hos Platebaren, Hot Spot (Veita), Levis Store og Feedback.

Jeg mener «Årets tromsøværing» er:

KANDIDAT:.....

BEGRUNNELSE:.....

NAVN/ADRESSE:.....

Send kupongen til: «Tromsø», Postboks 1028, 9001 Tromsø, innen 15. desember. Merk konvolutten «Årets tromsøværing».